

ΕΝΤΥΠΟ ΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΠΛΑΝΟΥ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΧΩΡΟΥ

Α. Το πλάνο συντήρησης του πράσινου σημείου αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι το κάθε σχολείο θα καταρτίσει οργανωμένα και μέσα από παιδαγωγικές διαδικασίες ένα πρόγραμμα δραστηριοτήτων για τη συντήρηση, την προστασία και τη διατήρηση του χώρου πράσινου μακροπρόθεσμα. Το πλάνο συντήρησης θα πρέπει να καλύπτει τόσο τη φροντίδα, προστασία και διατήρηση του πράσινου χώρου κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του σχολείου, όσο και κατά τις περιόδους, όπου το σχολείο είναι κλειστό (γιορτές Χριστουγέννων, Πάσχα, Θερινές διακοπές). Το πλάνο συντήρησης αναμένεται να είναι προϊόν συλλογικής διαδικασίας, συναπόφασης και δέσμευσης όλων των εμπλεκομένων φορέων.

Περιγραφή της πορείας και των ενεργειών συντήρησης, φροντίδας και προστασίας του χώρου πράσινου κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του σχολείου.

Περιγράψτε με ποιον τρόπο θα οργανώσετε τους/τις μαθητές/μαθήτριες για τη φροντίδα, προστασία και διατήρηση του πράσινου χώρου κατά τη λειτουργία του σχολείου. Περιγράψτε τη διαδικασία και τις ενέργειες στις οποίες θα προβείτε.

Σημειώστε επίσης ποιοι άλλοι φορείς θα εμπλακούν και με ποιον τρόπο.

Τρόποι οργάνωσης και εκπαίδευσης των μαθητών/μαθητριών:

1. **Ομάδες φροντίδας:** Θα δημιουργηθούν εθελοντικές ομάδες μαθητών με βάση την ηλικία και τα ενδιαφέροντά τους. Με τη βοήθεια του κηπουρού και των εκπαιδευτικών, θα αναλάβουν τη φροντίδα του πράσινου χώρου **σε σχολικό χρόνο**.

Κάθε ομάδα θα έχει συγκεκριμένα καθήκοντα σε συγκεκριμένα τμήματα του κήπου βάσει ενός προγράμματος που θα καταρτίζεται από κοινού με τον κηπουρό και τους εκπαιδευτικούς λαμβάνοντας υπόψη τις δραστηριότητες που απαιτούνται (π.χ. πότισμα, ξεβοτάνισμα, λίπανση). Σε κάθε ομάδα θα υπάρχει συντονιστής εκπαιδευτικός και συντονιστής/τρια μαθητής/τρια.

Παράλληλα, θα υπάρχουν ομάδες με εθελοντές γονείς και απόφοιτους του σχολείου οι οποίοι θα αναλάβουν την φροντίδα **κατά τις περιόδους που το σχολείο είναι κλειστό**. Η ομάδα αυτή θα λειτουργεί σε συνεργασία με τον κηπουρό.

2. **Πρόγραμμα εργασίας:** Με τη βοήθεια και καθοδήγηση του κηπουρού θα καθοριστεί πρόγραμμα εργασίας για κάθε ομάδα. Το πρόγραμμα θα αναθεωρείται με βάση τις καιρικές συνθήκες και τις ανάγκες που θα προκύπτουν.
3. **Συστήματα ελέγχου:** Για σκοπούς καλύτερης οργάνωσης και επίβλεψης θα λειτουργήσει σύστημα ελέγχου με πίνακες εργασιών, ώστε όλοι οι εμπλεκόμενοι να μπορούν να ενημερώνονται άμεσα για τις εργασίες ή κάτι απρόβλεπτο που πιθανόν να προκύψει.
4. **Εκπαιδευτικές δραστηριότητες:** Οι μαθητές/μαθήτριες θα εκπαιδεύονται σε βασικές αρχές κηπουρικής (ασφάλεια, φροντίδα, πότισμα, ξεβοτάνισμα) και θα παρακολουθήσουν εργαστήρια για την κομποστοποίηση. Σε κάθε εκπαιδευτική δραστηριότητα βασικοί στόχοι θα είναι τα παιδιά να αναπτύξουν αίσθημα ευθύνης για τον χώρο του σχολείου και για τα φυτά, υφιστάμενα και νέα, και να καλλιεργηθεί βιωματικά ο σεβασμός προς το περιβάλλον και τους πόρους.

5. **Υποστήριξη:** Η Διεύθυνση του σχολείου θα υποστηρίζει την οργάνωση και την υλοποίηση των δραστηριοτήτων, παρέχοντας τα απαραίτητα υλικά, εξοπλισμό και πόρους. Στον βαθμό που θα είναι δυνατόν η συνεργασία με τον Σύνδεσμο Γονέων και την Ομάδα Εθελοντών Παλαιών Αποφοιτών του Σχολείου θα λειτουργεί υποστηρικτικά στις διάφορες δραστηριότητες που θα οργανώνονται από τα παιδιά.
6. **Επίβλεψη:** Ανάλογα με τις εργασίες και τις δραστηριότητες που θα γίνονται, θα υπάρχει τακτική επίβλεψη από ενήλικες (Διεύθυνση και Διδακτικό Προσωπικό, Γεωπόνος-Κηπουρός, Γονείς και Εθελοντές Παλαιοί Αποφοίτοι), διασφαλίζοντας την ασφάλεια και τη σωστή φροντίδα των πράσινων χώρων.
7. **Αναγνώριση:** Η Διεύθυνση του Σχολείου θα παρακολουθεί την πρόοδο και θα επιβραβεύει τη συμμετοχή, τον κόπο και τη συνέπεια των ομάδων εργασίας.

Εξωτερικοί φορείς που θα εμπλακούν:

Η Διεύθυνση του Σχολείου θα συνεργαστεί με τοπικούς φορείς, όπως γεωπόνους, περιβαλλοντικές οργανώσεις, κηπουρικά καταστήματα και φυτώρια, για εξειδικευμένες γνώσεις, εξειδικευμένη βοήθεια και τεχνική υποστήριξη εκεί και όπου οι πόροι και οι γνώσεις εντός της σχολικής μονάδας δεν είναι επαρκείς.

Θα επιδιώξουμε τη συνεργασία με εξωτερικούς φορείς και με την τοπική κοινότητα ούτως ώστε να ενθαρρυνθεί και η συμμετοχή περισσότερων κατοίκων της κοινότητας στη δημιουργία και φροντίδα του πράσινου χώρου. Αυτή η συνεργασία θα αποτελέσει μια θετική εμπειρία για όλους, παιδιά και ενήλικες, και θα ενισχύσει την ομαδική εργασία, την αλληλεγγύη, το αίσθημα του ανήκειν και το αίσθημα ευθύνης για το περιβάλλον.

1. **Γεωπόνος - Κηπουρός:** Θα προσφέρουν καθοδήγηση για την επιλογή κατάλληλων φυτών, την φύτευση και την φροντίδα τους, λαμβάνοντας υπόψη τις κλιματολογικές συνθήκες και το έδαφος.
2. **Αρχιτέκτονας - Τοπιότεχνης:** Θα βοηθήσουν στον σχεδιασμό και την υλοποίηση βιώσιμων και κατάλληλων προτάσεων για την ανάπτυξη και την αισθητική των πράσινων χώρων με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του σχολικού χώρου (υφιστάμενη βλάστηση, χλωρίδα περιοχής, γειτονιά, εκκλησιάκι Αγ. Μάμα 12^{ος}-13^{ος} αιώνας).
3. **Περιβαλλοντικές οργανώσεις:** Θα συνεισφέρουν στην υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τα παιδιά, στην ευαισθητοποίηση για περιβαλλοντικά ζητήματα και στην υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών.
4. **Κηπουρικά καταστήματα:** Στην ευρύτερη περιοχή Ιδαίου υπάρχουν μεγάλα κηπουρικά καταστήματα τα οποία θα προσφέρουν εκπτώσεις σε υλικά, φυτά και εξοπλισμό, ενώ παράλληλα μπορούν να οργανώσουν εκπαιδευτικά σεμινάρια για μαθητές και εκπαιδευτικούς.
5. **Εθελοντική Ομάδα Παλαιών Αποφοιτών του Σχολείου:** Θα προσφέρει εθελοντική εργασία για τη φύτευση, το πότισμα, το ξεβοτάνισμα και τη γενική συντήρηση του κήπου. Θα διοργανώσουμε κοινές δράσεις, όπως δενδροφυτεύσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα ή φεστιβάλ, για την ενίσχυση της συνεργασίας και την ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινότητας στα θέματα της αειφορίας.

Περιγραφή της πορείας και των ενεργειών συντήρησης, φροντίδας και προστασίας του χώρου πρασίνου κατά τη διάρκεια που το σχολείο είναι κλειστό.

Περιγράψτε τη διαδικασία και τις ενέργειες στις οποίες θα προβείτε σε συνεργασία με όλους τους/τις εταίρους και τη σχολική κοινότητα για την προστασία, συντήρηση και φροντίδα του χώρου πρασίνου κατά τις περιόδους που το σχολείο είναι κλειστό.

1. Αξιολόγηση:

- **Επιθεώρηση:** Ανά τακτά διαστήματα, η Διεύθυνση του Σχολείου σε συνεργασία με τον γεωπόνο - κηπουρό θα πραγματοποιεί λεπτομερή επιθεώρηση των πράσινων χώρων καταγράφοντας τυχόν φθορές, ανάγκες για κλάδεμα, ζιζάνια ή ασθένειες. Θα γίνεται έλεγχος και του συστήματος αυτόματου ποτίσματος. Έλεγχος θα γίνεται και στην περίμετρο των πράσινων χώρων για να αποτραπούν φθορές ή βανδαλισμοί.
- **Σχεδιασμός:** Με βάση την αξιολόγηση που θα γίνεται πριν από το κλείσιμο για τις διακοπές, θα καταρτίζεται σχέδιο δράσης για τις επιδιορθώσεις που θα χρειαστεί να γίνουν καθώς και λεπτομερές πρόγραμμα για τη συντήρηση των πράσινων χώρων.
- **Ενεργοποίηση σχολικής κοινότητας:** Οι εκπαιδευτικοί, γονείς και μαθητές/τριες θα ενημερωθούν σχετικά με την ανάγκη φροντίδας των πράσινων χώρων και θα ενθαρρυνθούν να συμμετάσχουν εθελοντικά κατά την περίοδο των διακοπών. Τον συντονισμό των εργασιών θα έχει ο Γεωπόνος-Κηπουρός.

2. Δράσεις:

Το πρόγραμμα συντήρησης του κήπου θα περιλαμβάνει:

- **Πότισμα:** Σε όσα σημεία των πράσινων χώρων το πότισμα δεν γίνεται από το αυτόματο σύστημα, θα καταρτιστεί εβδομαδιαίο πρόγραμμα ποτίσματος από εθελοντές.
- **Κλάδεμα:** Λαμβάνοντας υπόψη την εποχή και τις ανάγκες των φυτών θα πραγματοποιείται κλάδεμα δέντρων και θάμνων.
- **Φυτοπροστασία:** Σε περίπτωση που από την αξιολόγηση προκύψει ότι υπάρχει ανάγκη για να ληφθούν μέτρα για τυχόν ασθένειες ή προσβολές από έντομα ο Γεωπόνος-Κηπουρός θα πραγματοποιήσει τους ενδεδειγμένους ψεκασμούς, με προτίμηση σε βιολογικές λύσεις.
- **Καθαριότητα:** Τα κλαδιά και τυχόν σκουπίδια, θα συλλέγονται από τους εθελοντές για να διατηρηθούν οι πράσινοι χώροι καθαροί. Θα συλλέγονται επίσης και τα πεσμένα φύλλα τα οποία θα χρησιμοποιούνται για κομποστοποίηση.
- **Ασφάλεια:** Η Εθελοντική Ομάδα Παλαιών Αποφοιτών του Σχολείου θα διενεργεί συχνούς ελέγχους για εντοπισμό προβλημάτων, αναγκών ή απρόοπτων τόσο στους πράσινους χώρους όσο και στον ευρύτερο χώρο του σχολείου.

Επιπρόσθετα, θα προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε ένα Δίκτυο Συνεργασίας με Γειτονικά Σχολεία για αμοιβαία υποστήριξη και ανταλλαγή τεχνογνωσίας.

Β. Η συντήρηση ενός χώρου πρασίνου απαιτεί, όχι μόνο συστηματική φροντίδα, παρακολούθηση και έλεγχο, αλλά και την εφαρμογή κατάλληλων πρακτικών για να διατηρηθεί υγιής και αισθητικά όμορφος. Ο καταρτισμός του πλάνου συντήρησης του χώρου πρασίνου αποσκοπεί στη διατήρηση και προστασία του σε βάθος χρόνου, ώστε να αξιοποιείται ως υπαίθριος χώρος μάθησης και απόλαυσης από τη σχολική/τοπική κοινότητα. Σημειώνεται ότι το πλάνο συντήρησης είναι ετήσιο, συμπεριλαμβανομένων και των θερινών διακοπών.

Έδαφος

Περιγράψτε τον τρόπο με τον οποίο θα διατηρηθεί υγιές το έδαφος του χώρου πρασίνου που προτίθεστε να δημιουργήσετε, ώστε να βελτιώνεται συνεχώς η δομή του εδάφους, να συγκρατείται η υγρασία και να παρέχονται βασικά θρεπτικά συστατικά για τα φυτά (προσθήκη οργανικής ύλης, χρήση εδαφοβελτιωτικού, εδαφοκαλυπτικό κ.λπ.).

1. Προσθήκη οργανικής ύλης:

- **Οργανική ύλη:** Η τακτική προσθήκη οργανικής ύλης στο έδαφος βελτιώνει την δομή του, αυξάνει την οργανική ύλη και παρέχει θρεπτικά συστατικά. Στο σχολείο μας θα γίνεται κομποστοποίηση. Επιπλέον, υπάρχει μεγάλη προσφορά σε οργανική ύλη από τις φάρμες αγελάδων που βρίσκονται στην περιοχή του Ιδαλίου. Τουλάχιστον δύο (2) ιδιοκτήτες τέτοιων φαρμών είναι γονείς/παππούδες μαθητών του σχολείου μας και έχουν ήδη συμφωνήσει να μας παρέχουν βιολογικό λίπασμα συμβάλλοντας στη διατήρηση της ισορροπίας στο έδαφος και στην προστασία του περιβάλλοντος.
- **Φυτικά υλικά:** Η ενσωμάτωση φυτικών υλικών, όπως φύλλα, κλαδιά ή αποκόμματα γρασιδιού, στο έδαφος, θα εμπλουτίζει το έδαφος με οργανική ύλη και θα βελτιώνει την υφή του.
- **Χρήση βιολογικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων:** Θα εφαρμόζονται οι συμβουλές και οδηγίες έμπειρου γεωπόνου-κηπουρού για τη σωστή χρήση βιολογικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων.
-

2. Εδαφοκάλυψη και Διατήρηση Θρεπτικών Συστατικών Εδάφους:

- Όπου ο χώρος και η χρήση του το επιτρέπουν, θα φυτευτούν φυτά εδαφοκάλυψης, όπως κισσός και θυμάρι, ώστε να κατακρατείται η υγρασία, να καταστέλλεται η παρουσία ζιζανίων και να προστατεύεται το έδαφος από την διάβρωση.
- Θα ελεγχθεί η ποσότητα ποτίσματος, ώστε να αποφευχθεί η αποστράγγιση θρεπτικών συστατικών και η εμφάνιση ασθενειών στα φυτά λόγω υπερβολικής άρδευσης.
- Θα υπάρχει εναλλαγή διαφορετικών φυτών στην ίδια περιοχή ώστε να αποτραπεί η εξάντληση του εδάφους από θρεπτικά συστατικά.

Άρδευση - Αποτελεσματική χρήση νερού

Καθορίστε τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλίζεται η αποτελεσματική χρήση νερού για σκοπούς άρδευσης του χώρου πρασίνου κατά τη διάρκεια του χρόνου, ώστε να μειώνεται στο ελάχιστο η σπατάλη νερού (φύτευση εγκλιματισμένων ξηρανθεκτικών φυτών, άρδευση νωρίς το πρωί ή αργά το απόγευμα ή το βράδυ για ελαχιστοποίηση της εξάτμισης, εγκατάσταση αυτόματου συστήματος άρδευσης/στάγδην άρδευσης, αισθητήρας υγρασίας εδάφους, συλλογή βρόχινου νερού κ.λπ.).

Άρδευση

Τρόποι διασφάλισης ποτίσματος:

1. Σύστημα αυτόματου ποτίσματος:

- **Υφιστάμενο Σύστημα Αυτόματου Ποτίσματος:** Το υφιστάμενο σύστημα υπολειπεται. Έχουμε ζητήσει από τη Σχολική Εφορεία την αξιολόγηση και επιδιόρθωσή του. Επίσης, γίνεται προσπάθεια ενεργοποίησης υπάρχουσας διάτρησης, που επί του παρόντος παραμένει ανεκμετάλλευτη.
- **Εγκατάσταση (Νέου) Συστήματος Αυτόματου Ποτίσματος:** Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο, θα προχωρήσουμε σε εγκατάσταση νέου συστήματος αυτόματου ποτίσματος τόσο για εξοικονόμηση χρόνου και νερού, όσο και για ομοιόμορφη κατανομή νερού σε όλους τους χώρους πρασίνου. Θα εξεταστεί η δυνατότητα εγκατάστασης συστήματος στάγδην άρδευσης.
- **Προγραμματισμός:** Ο προγραμματισμός του συστήματος σύμφωνα με τις ανάγκες των φυτών και τις κλιματικές συνθήκες θα εξασφαλίσει αποτελεσματικό πότισμα και αποφυγή σπατάλης νερού.
- **Εγκατάσταση συστήματος συλλογής όμβριων υδάτων:** Θα εξεταστεί κατά πόσον υπάρχει δυνατότητα εγκατάστασης συστήματος συλλογής ομβρίων υδάτων, ώστε το βρόχινο νερό που θα συλλέγεται και θα αποθηκεύεται, να χρησιμοποιείται για πότισμα, συμβάλλοντας στην εξοικονόμηση και στην αειφορική διαχείριση των υδάτινων πόρων.

2. Αισθητήρες υγρασίας εδάφους:

- **Εγκατάσταση:** Θα τοποθετηθούν αισθητήρες υγρασίας εδάφους σε διάφορα σημεία των χώρων πρασίνου, ώστε να παρακολουθείται το επίπεδο υγρασίας του εδάφους και να ενεργοποιείται το πότισμα μόνο όταν είναι απαραίτητο, συμβάλλοντας έτσι στην εξοικονόμηση νερού.
- **Συνδυασμός με σύστημα ποτίσματος:** Η συνδυαστική χρήση των αισθητήρων υγρασίας με το σύστημα αυτόματου ποτίσματος θα εξασφαλίζει βέλτιστη διαχείριση του νερού και αποτελεσματικό πότισμα.

3. Άλλες καλές πρακτικές:

- **Παρακολούθηση φυτών:** Σε συνεργασία με τον Γεωπόνο-Κηπουρό θα παρατηρούμε τα φυτά για σημάδια έλλειψης ή περίσσειας υγρασίας, όπως μαραμμένα φύλλα ή μούχλα στο έδαφος.

- **Εδαφοκαλυπτικά:** Η χρήση οργανικού υλικού ως εδαφοκαλυπτικού θα βοηθήσει στη διατήρηση της υγρασίας του εδάφους και στη μείωση της εξάτμισης.
- **Σωστή επιλογή φυτών:** Η επιλογή φυτών βασίστηκε στις εισηγήσεις των παιδιών μετά από συζήτηση με τους παππούδες και τις γιαγιάδες στην οποία μίλησαν στα παιδιά για τα φυτά που θυμούνται πως υπήρχαν στον χώρο του σχολείου κάποιες δεκαετίες πίσω. Με τις εισηγήσεις αυτές συμφώνησε και ο Γεωπόνος-Κηπουρός αφού είναι προσαρμοσμένες στις κλιματικές συνθήκες της περιοχής και συνεπώς οι ανάγκες σε πότισμα θα είναι μειωμένες.

Αποτελεσματική χρήση νερού

Προσδιορίστε τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλίζεται η αποτελεσματική χρήση νερού για σκοπούς άρδευσης, ώστε να μειώνεται στο ελάχιστο η σπατάλη νερού (ενδημικά φυτά, πότισμα νωρίς το πρωί ή αργά το απόγευμα για να ελαχιστοποιείται η εξάτμιση, εγκατάσταση συστήματος στάγδην άρδευσης, συλλογή βρόχινου νερού κ.λπ.).

Τρόποι για τη μείωση της σπατάλης νερού:

1. Επιλογή ενδημικών φυτών:

- **Προσαρμογή σε τοπικές συνθήκες:** Τα ενδημικά φυτά είναι προσαρμοσμένα στις κλιματικές συνθήκες της περιοχής, έχοντας μικρότερες ανάγκες ποτίσματος σε σχέση με τα μη ενδημικά φυτά. Στο σχολείο μας υπάρχουν δέντρα όπως κυπαρίσσια, τζακαράντες, πασχαλιές, ελιές, ακακίες, εσπεριδοειδή. Κάποια από αυτά είναι πέραν των 100 χρόνων. Η προσπάθειά μας είναι να διατηρήσουμε τη βιοποικιλότητα και να προστατέψουμε το φυσικό περιβάλλον δημιουργώντας πράσινους χώρους οι οποίοι θα είναι σε συμφωνία με την υφιστάμενη χλωρίδα. Συνεπώς, θα επιλεγούν ενδημικά φυτά τα οποία είναι πιο ανθεκτικά στη ξηρασία και στις ασθένειες, μειώνοντας την ανάγκη για συχνό πότισμα και χρήση φυτοφαρμάκων.

2. Πότισμα νωρίς το πρωί:

- **Ελαχιστοποίηση εξάτμισης:** Το πότισμα τις πρώτες πρωινές ώρες, όταν οι θερμοκρασίες είναι χαμηλότερες, μειώνει την εξάτμιση του νερού και εξασφαλίζει την καλύτερη απορρόφηση από τα φυτά.
- **Αποφυγή ασθενειών:** Η αποφυγή ποτίσματος κατά τη διάρκεια της ημέρας, όταν τα φύλλα είναι υγρά, μειώνει τον κίνδυνο εμφάνισης ασθενειών που ευνοούνται από την υγρασία.

3. Εγκατάσταση συστήματος στάγδην άρδευσης και συλλογή βρόχινου νερού:

- Όπως σημειώσαμε πιο πάνω, θα εξεταστεί η δυνατότητα εγκατάστασης συστήματος στάγδην άρδευσης, ώστε να μειωθεί η απώλεια νερού από εξάτμιση και να εξασφαλιστεί η προσαρμογή στις ανάγκες κάθε φυτού και στις συνθήκες του εδάφους. Επίσης, θα εξεταστεί η δυνατότητα εγκατάστασης συστήματος συλλογής βρόχινου νερού ως μίας βιώσιμη και οικονομική λύση, μειώνοντας την εξάρτηση από το δίκτυο ύδρευσης.

Φυσική και ολοκληρωμένη διαχείριση παρασίτων

Καθορίστε τον τρόπο με τον οποίο θα ελεγχθεί συστηματικά ο πληθυσμός των παρασίτων με φυσικό τρόπο (συστηματική παρατήρηση, συγκαλλιέργειες, συνοδευτικές φυτεύσεις, ωφέλιμα έντομα όπως

πασχαλίτσες, μάντισσες – αλογάκια της Παναγίας, χρήση οργανικών μεθόδων ελέγχου παρασίτων όπως πράσινο σαπούνι, πιπέρι καγιέν, κ.λπ.).

Τρόποι για τον έλεγχο πληθυσμού παρασίτων με φυσικό τρόπο:

1. Συστηματική παρατήρηση:

- **Τακτική Επιθεώρηση και Προσδιορισμός Παρασίτων:** Ο Γεωπόνος-Κηπουρός θα προβαίνει σε συστηματική παρατήρηση των φυτών, αναζητώντας σημάδια προσβολών από έντομα ή άλλους οργανισμούς. Αφού αναγνωρίσει τα είδη των παρασίτων που προσβάλλουν τα φυτά, θα επιλέγει τις κατάλληλες μεθόδους αντιμετώπισης και στοχεύοντας στον έλεγχο του πληθυσμού των παρασίτων στα πιο ευάλωτα στάδια του κύκλου της ζωής τους.

2. Συγκαλλιέργειες:

- **Φύτευση φυτών-συντρόφων:** Θα φυτευτούν φυτά τα οποία απωθούν ή μπερδεύουν τα παράσιτα, όπως η μέντα, το θυμάρι και ο κατιφές.
- **Έλξη ωφέλιμων εντόμων:** Θα φυτευτούν λουλούδια που προσελκύουν ωφέλιμα έντομα, όπως οι μαργαρίτες και ο ηλίανθος.
- **Βελτίωση της βιοποικιλότητας:** Στοχεύουμε στη δημιουργία ενός ποικίλου και πλούσιου οικοσυστήματος στους πράσινους χώρους του σχολείου μας, που θα συμβάλει και στη μείωση της πιθανότητας κυριαρχίας ενός είδους παρασίτων.

3. Συνοδευτικές φυτεύσεις:

- **Φύτευση φραγμών:** Θα δημιουργήσουμε φυτικούς φράχτες με φυτά που απωθούν τα παράσιτα, απομονώνοντας τα ευάλωτα φυτά.
- **Προστασία από τον άνεμο:** Θα φυτέψουμε ψηλά φυτά γύρω από τα ευαίσθητα φυτά, προστατεύοντάς τα από τον άνεμο που μπορεί να μεταφέρει τα παράσιτα.

Διαχείριση ζιζανίων

Παραθέστε το πλάνο σας για την απομάκρυνση των ζιζανίων (αγριόχορτων) από τον κήπο σας, ώστε να μην ανταγωνίζονται τα φυτά σας για νερό, θρεπτικά συστατικά και ηλιακό φως (παρατήρηση, ξεχόρτισμα, όργωμα, εδαφοκάλυψη με ροκανίδι, πευκόφλουδα, γεώπανο, εδαφοκαλυπτικά φυτά και καλλιέργειες).

Στρατηγικές για την αντιμετώπιση των ζιζανίων:

1. Παρατήρηση:

- Σε συνεργασία με τον γεωπόνο-κηπουρό θα παρατηρούμε τακτικά τους πράσινους χώρους του σχολείου μας, εντοπίζοντας την ύπαρξη και την εξάπλωση των ζιζανίων. Αφού προσδιοριστεί το είδος τους θα αποφασίζεται η βέλτιστη μέθοδος ελέγχου τους στα πιο ευάλωτα στάδια της ανάπτυξής τους.

2. Ξεχόρτισμα:

- **Χειροκίνητη αφαίρεση:** Στη χειροκίνητη αφαίρεση των ζιζανίων θα εμπλακούν και οι μαθητές/μαθήτριες μαζί με τους ενήλικες (εκπαιδευτικούς, εθελοντές). Αυτό αποτελεί

μια αποτελεσματική μέθοδο, ιδανική για μικρούς κήπους ή για την αντιμετώπιση νεαρών ζιζανίων.

- **Χρήση εργαλείων:** Όπου ενδείκνυται θα γίνεται χρήση εργαλείων όπως τσάπες, σκαλιστήρια για την εύκολη και γρήγορη αφαίρεση των ζιζανίων.

3. Σκάλισμα:

- Θα ακολουθούνται οι οδηγίες του Γεωπόνου-Κηπουρού για το σκάλισμα του εδάφους με στόχο την απομάκρυνση των ριζών των ζιζανίων.
- **Ενσωμάτωση οργανικής ύλης:** Η ενσωμάτωση κομπόστ ή άλλης οργανικής ύλης στο έδαφος θα βελτιώνει τη δομή του και θα συμβάλλει στην καταστολή της ανάπτυξης ζιζανίων.

4. Εδαφοκάλυψη:

- **Χρήση υλικών κάλυψης:** Η κάλυψη του εδάφους με υλικά όπως ροκανίδι, πευκόφλουδα, γεώπανο ή εδαφοκαλυπτικά φυτά θα ρυθμίσει τη θερμοκρασία του εδάφους, δημιουργώντας ένα πιο ευνοϊκό περιβάλλον για τα καλλιεργούμενα φυτά, θα συμβάλει στη διατήρηση της υγρασίας του εδάφους και θα βοηθήσει στην καταστολή της ανάπτυξης ζιζανίων.

Κλάδεμα

Περιγράψτε το πλάνο σας για το κλάδεμα των φυτών που προτίθεστε να φυτέψετε, ώστε να διασφαλίζεται η κυκλοφορία του αέρα και η υγιής ανάπτυξη των φυτών, καθώς και η διατήρηση του σχήματός τους και γενικότερα της εμφάνισης του χώρου πρασίνου.

Σε συνεργασία με τον Γεωπόνο-Κηπουρό θα προγραμματίζεται το κλάδεμα των φυτών με βάση τις ανάγκες του κάθε φυτού, ώστε να επιτυγχάνεται:

- **Καλύτερη Κυκλοφορία αέρα:** Το κλάδεμα αραιώνει τα κλαδιά, επιτρέποντας την καλύτερη κυκλοφορία του αέρα και μειώνοντας τον κίνδυνο ασθενειών.
- **Βέλτιστος Φωτισμός:** Το κλάδεμα εξασφαλίζει την είσοδο του ηλιακού φωτός σε όλα τα μέρη των φυτών, προωθώντας την υγιή ανάπτυξή τους.
- **Απομάκρυνση νεκρών ή ασθενών κλαδιών:** Η αφαίρεση νεκρών ή ασθενών κλαδιών βοηθά στην διατήρηση της ενέργειας των φυτών και στην πρόληψη της εξάπλωσης ασθενειών.
- **Διατήρηση επιθυμητού σχήματος:** Το κλάδεμα επιτρέπει τη διατήρηση του επιθυμητού σχήματος κάθε φυτού, διαμορφώνοντας έναν αρμονικό και αισθητικά ευχάριστο κήπο.
- **Έλεγχος μεγέθους φυτών:** Το κλάδεμα μπορεί να ελέγξει το μέγεθος των φυτών, αποτρέποντας την ανεξέλεγκτη ανάπτυξη και την υπερβολική σκίαση.
- **Επιθυμητό Αισθητικό Αποτέλεσμα:** Το κλάδεμα συμβάλλει στην αισθητική του κήπου, δημιουργώντας καθαρές γραμμές και ωραία σχήματα.

Προγραμματισμός και τεχνικές κλαδέματος από τον Γεωπόνο-Κηπουρό:

- **Κατάλληλη εποχή:** Η κατάλληλη εποχή για το κλάδεμα εξαρτάται από το είδος του φυτού. Συνήθως, το κλάδεμα πραγματοποιείται κατά τη χειμερινή περίοδο ή στις αρχές της άνοιξης.
- **Εργαλεία:** Θα χρησιμοποιούνται κατάλληλα και καλοσυντηρημένα εργαλεία κλαδέματος, όπως ψαλίδια, πριόνια ή κλαδευτήρια.

- **Τεχνικές:** Θα εφαρμόζονται οι κατάλληλες τεχνικές κλαδέματος για κάθε είδος φυτού, λαμβάνοντας υπόψη τον τύπο, το σχήμα και την ηλικία του.
- **Ασφάλεια:** Θα λαμβάνονται οι απαραίτητες προφυλάξεις ασφαλείας κατά το κλάδεμα, ώστε σε περίπτωση που γίνεται σε σχολικό χρόνο να μην κινδυνεύσει κανείς.

Εκπαιδευτικό Όφελος:

- Τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να πάρουν χρήσιμες πληροφορίες και συμβουλές από τον Γεωπόνο-Κηπουρό για το κλάδεμα των φυτών και να παρακολουθήσουν κλαδευτικές δραστηριότητες.

Διαχείριση κλαδεμάτων

Προσδιορίστε τον τρόπο με τον οποίο θα διαχειρίζεστε τα κλαδέματα (περισυλλογή από τον δήμο/κοινότητα, κομποστοποίηση, τεμαχιστής κλαδεμάτων, κ.λπ.)

- **Για μεγάλες ποσότητες κλαδεμάτων:** Σε συνεργασία με τον Δήμο Νότιας Λευκωσίας θα γίνεται περισυλλογή των κλαδεμάτων σε χρόνο που θα διασφαλίζεται η πρόσβαση του οχήματος περισυλλογής στον σχολικό χώρο και η ασφαλής φόρτωσή του.
- **Για μικρές ποσότητες κλαδεμάτων:** Θα αγοράσουμε κάδο κομποστοποίησης για να μετατρέπουμε τα κλαδέματα σε υψηλής ποιότητας κομπόστ. Στα κλαδέματα θα αναμειγνύονται και άλλα οργανικά υλικά, όπως φύλλα, χόρτα ή υπολείμματα τροφών, για να βελτιστοποιείται η διαδικασία κομποστοποίησης.

Πέραν της δημιουργίας φυσικού λιπάσματος για τον κήπο, με την κομποστοποίηση θα συμβάλουμε στη μείωση των απορριμμάτων και στη βελτίωση της σύστασης του εδάφους. Τα παιδιά θα εκτεθούν σε αυτές τις καλές πρακτικές που συμβάλλουν στην αειφόρο ανάπτυξη με αποτέλεσμα να τις γνωρίζουν, να τις μαθαίνουν και να τις εφαρμόζουν.

Λαμβάνοντας υπόψη την ποσότητα των κλαδεμάτων, τον διαθέσιμο χώρο και τους πόρους μας θα επιλέξουμε την ιδανική μέθοδο διαχείρισης των κλαδεμάτων. Θα επιδιώξουμε τη συνεργασία με άλλα σχολεία της περιοχής για την κοινή διαχείριση κλαδεμάτων, μειώνοντας το κόστος και αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα.

Προστασία του χώρου πρασίνου από βανδαλισμούς

Αναφερθείτε σε ενέργειες και μέτρα που θα εφαρμόσετε για την προστασία του χώρου πρασίνου από βανδαλισμούς, αλλά και ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της σχολικής κοινότητας για την προστασία και διατήρησή του.

Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση:

- **Ενημέρωση και Εκπαίδευση:** Η διαθεματική προσέγγιση ενσωμάτωσης θεμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης για την προστασία του περιβάλλοντος μπορεί να καλλιεργήσει στους μαθητές οικολογική συνείδηση και αίσθημα ευθύνης για τους χώρους πρασίνου.

- **Εκδηλώσεις και δραστηριότητες σε σχολικό χρόνο:** Η διοργάνωση εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων, όπως φυτεύσεις δέντρων, οργανωμένες επισκέψεις στους χώρους πρασίνου για καθαρισμό από σκουπίδια και δραστηριότητες συντήρησης ή διεξαγωγή μαθημάτων, μπορούν να ενισχύσουν το ενδιαφέρον και την ενεργή συμμετοχή των μαθητών στην προστασία των χώρων πρασίνου αλλά και του ευρύτερου σχολικού χώρου.

Εκδηλώσεις και δραστηριότητες σε μη σχολικό χρόνο: Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς το σχολείο λειτουργεί μέχρι τις 17:00 (Λειτουργία Λέσχης Δημιουργικής Απασχόλησης υπό την ευθύνη του Δήμου). Κατά τις απογευματινές ώρες, και γενικά όποτε το σχολείο είναι κλειστό, παιδιά και οικογένειες θα μπορούν να επισκέπτονται τους χώρους πρασίνου και να απολαμβάνουν την ομορφιά και την ηρεμία των κήπων που θα δημιουργηθούν. Σημειώνεται πως το σχολείο μας, μέσω της Σχολικής Εφορείας, παρέχει τις εγκαταστάσεις του για διάφορες ομάδες που δραστηριοποιούνται με αθλήματα (επιτραπέζιο τένις, αντιπτέριση), χορούς, παιδική χορωδία του Δήμου, παιδικό θεατρικό εργαστήρι του Συνδέσμου Γονέων και σε άλλες ομάδες με κοινωνική προσφορά.

- Πραγματοποιούνται επίσης διάφορες εκδηλώσεις υπό την αιγίδα του Δήμου και άλλων ιδιωτικών φορέων. Πιστεύουμε πως όλοι όσοι επωφελούνται από τη χρησιμοποίηση των εγκαταστάσεων του σχολείου θα πρέπει να ενημερωθούν για τους χώρους πρασίνου και να έχουν την ευκαιρία να τους αξιοποιήσουν. Μπορούν επίσης να συμμετάσχουν στην ευρύτερη ομάδα εθελοντών για τη συντήρηση και προστασία αυτών των χώρων. Δημιουργείται αβίαστα μία ομάδα εθελοντών αποτελούμενη από διάφορες ηλικιακές και κοινωνικές ομάδες που θα αγκαλιάσουν την προσπάθεια και θα τη στηρίξουν.
- **Γονείς και κηδεμόνες:** Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των γονέων και κηδεμόνων για τη σημασία της προστασίας των χώρων πρασίνου μπορεί να οδηγήσει σε συλλογική δράση και υποστήριξη των προσπαθειών του Σχολείου. Ένας αποδεδειγμένα αποτελεσματικός τρόπος ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης είναι η διοργάνωση δράσεων με τη μορφή *Παιδιά και Γονείς Μαζί* όπου μέσα από την από κοινού εργασία ενισχύεται η κοινή αγάπη και έγνοια για το σχολείο ως κτήριο και για το Σχολείο ως θεσμός.
- **Χρήση μέσων ενημέρωσης:** Η αξιοποίηση της σχολικής ιστοσελίδας, των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και της τοπικής εφημερίδας μπορεί να διαδώσει μηνύματα ευαισθητοποίησης για την προστασία του χώρου πρασίνου και να ενθαρρύνει την ευρύτερη κοινότητα να συμβάλει στην προσπάθεια.

Μέτρα προστασίας κατά τις ώρες και μέρες που το σχολείο είναι κλειστό:

- **Φυσική περίφραξη:** Η εγκατάσταση περίφραξης ή φρακτών γύρω από τους χώρους πρασίνου μπορεί να αποτρέψει την είσοδο μη εξουσιοδοτημένων ατόμων και να περιορίσει τον κίνδυνο βανδαλισμών.
- **Φωτισμός:** Η ενίσχυση του φωτισμού σε στρατηγικά σημεία με την τοποθέτηση φωτιστικών σωμάτων που λειτουργούν με φωτοβολταϊκά μπορεί να ενισχύσει την αίσθηση ασφάλειας και να αποθαρρύνει νυχτερινές δραστηριότητες που ενδέχεται να βλάψουν τους χώρους πρασίνου.
- **Κάμερες ασφαλείας:** Η εγκατάσταση καμερών ασφαλείας, εφόσον ληφθεί πολιτική απόφαση, μπορεί να λειτουργήσει αποτρεπτικά και να βοηθήσει στην ταυτοποίηση τυχόν δραστών βανδαλισμών.

- **Κανόνες και πρόγραμμα επιτήρησης:** Η θέσπιση σαφών κανόνων για την χρήση των χώρων πρασίνου, σε συνδυασμό με πρόγραμμα τακτικής επιτήρησης από εθελοντές γονείς και απόφοιτους του σχολείου, μπορούν να διασφαλίσουν την τήρηση των κανόνων και την έγκαιρη αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων.

Η διαφύλαξη του χώρου πρασίνου στο σχολείο αποτελεί **συλλογική ευθύνη**. Η υιοθέτηση αποτελεσματικών μέτρων προστασίας και η καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης στα παιδιά και στους ενήλικες διασφαλίζουν την μακροπρόθεσμη ευημερία των χώρων πρασίνου και ωφελούν ολόκληρη την κοινότητα.

Συνεργασίες και συνέργειες

Αναφέρετε τυχόν συνεργασίες και συνέργειες που προτίθεστε να αναπτύξετε για την αποτελεσματικότερη τήρηση και συνεχή αναβάθμιση του πλάνου συντήρησης του χώρου πρασίνου που προτίθεστε να υλοποιήσετε.

Συνεργασίες με τοπικούς φορείς:

- **Δήμος/Κοινότητα:** Η συνεργασία με τον Δήμο και την κοινότητα των κατοίκων της περιοχής γύρω από το σχολείο μπορεί να εξασφαλίσει υποστήριξη σε θέματα που άπτονται της *συντήρησης, φροντίδας και προστασίας των χώρων πρασίνου κατά τη διάρκεια που το σχολείο είναι κλειστό* όπως αυτές περιεγράφηκαν πιο πάνω.
- **Περιβαλλοντικοί οργανισμοί:** Θα επιδιώξουμε τη συνεργασία με περιβαλλοντικούς οργανισμούς οι οποίοι μπορούν να προσφέρουν τεχνογνωσία σε θέματα φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών, βιώσιμης διαχείρισης υδάτινων πόρων ή δημιουργίας κήπων με βιοποικιλότητα.
- **Φυτώρια:** Η συνεργασία με φυτώρια μπορεί να εξασφαλίσει ποιοτικά φυτά σε προσιτές τιμές, καθώς και συμβουλές για την επιλογή των κατάλληλων φυτών για το κλίμα και τις συνθήκες του χώρου.
- **Εθελοντικές ομάδες:** Η συνεργασία με εθελοντικές ομάδες μπορεί να φέρει νέες ιδέες, ενέργεια και χέρια για την υλοποίηση εργασιών συντήρησης, όπως φυτεύσεις, καθαρισμούς ή κατασκευές.

Συνεργασίες εντός του εκπαιδευτικού συστήματος:

- **Γονείς και κηδεμόνες:** Η ενημέρωση και η ενεργός συμμετοχή των γονέων και κηδεμόνων σε δράσεις συντήρησης και ευαισθητοποίησης μπορεί να ενισχύσει το αίσθημα ευθύνης για τους χώρους πρασίνου και να δημιουργήσει μια κουλτούρα υπευθυνότητας και φροντίδας.
- **Φοιτητές:** Η συνεργασία με πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μπορεί να φέρει επιστημονική τεχνογνωσία και καινοτόμες λύσεις για την βελτίωση των χώρων πρασίνου, όπως η αξιολόγηση της υγείας των φυτών, η ανάπτυξη συστημάτων άρδευσης ή η δημιουργία έξυπνων κήπων.
- **Σχολεία:** Η συνεργασία με γειτονικά σχολεία σε περιβαλλοντικά προγράμματα και ανταλλαγή καλών πρακτικών μπορεί να ενισχύσει την ομαδικότητα, την αλληλεγγύη και την περιβαλλοντική συνείδηση.

Συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα:

- **Χορηγοί:** Η συνεργασία με χορηγούς μπορεί να εξασφαλίσει πόρους για την υλοποίηση έργων συντήρησης, την αγορά εξοπλισμού ή την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- **Επιχειρήσεις:** Η συνεργασία με τοπικές επιχειρήσεις μπορεί να προσφέρει υπηρεσίες συντήρησης, τεχνογνωσία ή δωρεές φυτών ή υλικών.
- **ΜΜΕ:** Η συνεργασία με τοπικά μέσα μαζικής ενημέρωσης μπορεί να προβάλει τις δράσεις του σχολείου για την προστασία του περιβάλλοντος, να ευαισθητοποιήσει το κοινό και να ενθαρρύνει την υποστήριξη.

Γενικά, θα γίνει προσπάθεια δημιουργίας δικτύου συνεργασιών με φορείς που μοιράζονται το ίδιο όραμα για την προστασία και την αναβάθμιση των χώρων πρασίνου.